

DELOVNI LIST

Področje: zgodovina, arheologija.

Starostno obdobje: 2. triada (4., 5., 6. razred).

Navodilo za delo:

Preberi kratka besedila in reši nalogo. Pravilno dopolni stavke in izpiši geslo.

Naslov: Mlajša železna doba

Ali veste, katero je bilo prvo po imenu znano ljudstvo pri nas?

V sredini 5. stoletja pr. n. št. se je severno od Alp oblikovala skupnost plemen, ki so jih Grki imenovali Keltoi – Kelti. Razvili so svojo značilno latensko kulturo, imenovano po najdišču La Tene v Švici. Zato mlajšo železno dobo imenujemo tudi latenska doba. Okoli leta 400 pr. n. št. so se začeli razseljevati po Evropi. V začetku 3. stoletja pr. n. št. se je v današnjo osrednjo in vzhodno Slovenijo naselilo pleme keltskih Tavriskov.

Ali veste, kje in kako so živeli keltski Tavriski?

Keltski Tavriski so se sprva naselili na ravninah ob rekah. Proti koncu 2. stoletja pr. n. št. pa so se zaradi grozeče rimske nevarnosti postopno začeli umikati na višje ležeča gradišča. Življenje kljub temu v nekaterih nižinskih naseljih ni povsem zamrlo. V nižinah so gradili hiše iz pokončnih brun in s stenami iz prepleta vej, ometanih z glino, na gradiščih pa hiše s kamnitimi temelji in stenami iz vodoravno ležečih brun.

Svoje pokojne so sežigali in jih pokopali na planih grobiščih. Kot popotnico v onstranstvo so moškim ob lončenini dodali še obredno zvito orožje, orodje in fibule, ženskam pa fibule in nakit.

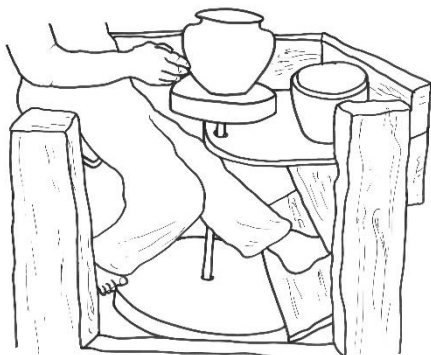
Grob 1, Orehova vas, fotoarhiv ZVKDS OE Maribor

Pogled v stalno arheološko razstavo Prvi dotik Pokrajinskega muzeja Maribor

Ali veste, katero pomembno spremembo so uvedli pri izdelovanju lončenine?

Medtem ko so prazgodovinski prebivalci dotlej lončenino izdelovali prostoročno, so Kelti začeli uporabljati lončarsko vreteno na nožni pogon. S pomočjo vretena so lahko izdelali posode bolj pravilnih, simetričnih oblik, lahko pa so oblikovali tudi nekatere povsem nove oblike. Kot novost so za izdelavo posod pogosto uporabljali z grafitom obogateno glino.

Izdelava posode na lončarskem vretenu, iz občasne razstave Tisočletja v glini Pokrajinskega muzeja Maribor

Lončenina v grobu 2, Orehova vas, fotoarhiv ZVKDS OE Maribor

Ali veste, katero obrt so Kelti izvrstno obvladali?

Kelti so bili mojstri v obdelavi kovin, zlasti železa. Uveljavili so drugačen način bojevanja in uporabo učinkovitejše bojne opreme. Sem sodijo dolgi dvorezni meči iz izvrstno kovanega železa in kovinske nožnice, okrašene z geometrijskimi motivi, sulične osti, udarni noži, verige za pripenjanje orožja ter leseni ščiti z železnimi ščitnimi grbami. Iz železa so izdelovali tudi ženski nakit, sponke za obleke,

zapestnice, nanožnice in igle. Orožje, ki so ga pridali pokojnemu bojevniku, je bilo pogosto obredno enkrat ali večkrat uvito, zlasti meči, nožnice, sulične osti, noži, ščitne grbe pa so bile zmečkane.

Bronzasti veper, Brinjeva gora, hrani Pokrajinski muzej Maribor

Železni meč, sulični osti in obroč, Orehova vas, hrani Pokrajinski muzej Maribor

Ali veste, zakaj je denarno gospodarstvo postopno nadomestilo poprejšnje naturalno gospodarstvo

Keltska plemena, ki so živela v naših krajih, so se skozi stoletja zaradi intenzivnih trgovskih stikov z Rimljani seznanila z denarnim gospodarstvom. V 1. stoletju pr. n. št. so začela kovati svoj denar. Najdbe keltskih novcev kažejo, da so bili naši kraji v 1. stoletju pr. n. št. združeni v keltski plemenski zvezi, imenovani Noriško kraljestvo (Regnum Noricum) s središčem na Štalenskem vrhu nad Gosposvetskim poljem. Kelti so častili svoja božanstva. Po rimski zasedbi naših krajev konec 1. stoletja pr. n. št. so se nekatera keltska imena ohranila na nagrobnih in votivnih kamnitih spomenikih, npr. Epona, boginja konjereje.

